

ՎԱՏԻԿԱՆԻ ԵՐԿՐՈՐԴ ԺՈՂՈՎԻ ԶՈՐՐՈՐԴ ՆՍՏԱՇՐՋԱՆԻ ԱՇԽԱՏԱՆՔՆԵՐԸ

Վատիկանի երկրորդ ժողովի վերջին՝ շորորդ նստաշրջանի աշխատանքները սկսվեցին 1965 թվականի սեպտեմբերի 13-ին և ավարտվեցին դեկտեմբերի 8-ին:

Ժողովը բացվեց Ս. Պետրոս Մայր Տաճարում, նորին Սրբութուն Պավոս Զ Սրբազան Քահանայապետի հանդիսավոր պատարագով և քարոզով:

Այս նստաշրջանում քննարկվեցին հետևյալ հարցերը.

1. Հայտարարություն կրոնական ազատության մասին.
2. Եկեղեցին ժամանակակից աշխարհում.
3. Եկեղեցու միսիոներական գործունեությունը.
4. Քահանաների կյանքը և քահանայագործությունը:

Կրոնական ազատության հարցի քննարկման ժամանակ ի հայտ եկան տարբեր ուղղություններ:

Ժողովը պահանջեց կրոնական գործունեության, դաստիարակության և պաշտամունքի լիակատար ազատություն բոլոր երկրներում և բոլոր ժողովուրդների համար: Ժողովը գտավ, որ մարդկային արժանապատվությունն ու վեհությունը լիիրավ կերպով կարելի է իրականացնել «միայն կրոնական լիակատար ազատության պայմաններում»:

Ժողովի գլխավոր հարցերից մեկը հանդիսացավ «Եկեղեցին ժամանակակից աշխարհում» թեման: Այդ հարցը ընդգրկում էր ժամանակակից կյանքի այժմեական բոլոր խնդիրները՝ խաղաղության պաշտպանություն, պատերազմի դատապարտում, էկո-

մենիզմ, աշխատավորության պաշտպանություն, քաղցի վերացում, օգնություն չբավորներին, մշակույթի ազնվացում, ընտանիքի ամրապնդում, ցեղային խտրականության վերացում, ազգային ինքնուրույնության իրավունք և ժամանակակից այլ կարևոր, հրատապ հարցեր:

Վատիկանյան ժողովը համապատասխան որոշումներ ընդունեց բոլոր հարցերի նկատմամբ: Այսպես.

Քրիստոնեական ընտանիքը պետք է լինի սուրբ և անխախտ, խարսխվի «զոր Աստուած զուգեաց, մարդ մի՛ մեկնեսցէ» ավետարանական սկզբունքի վրա: Վիժումը համարվում է մարդասպանություն, քանի որ «մարդու ճակատագիրը պետք է տնօրինի կյանքի ստեղծողը, Ինքը Աստված»: Պետք է արգելել ինչպես արհեստական ամլությունը, այնպես էլ արհեստական բեղմնավորումը: Զավակ չունենալու դեպքում պետք է որդեգրել որբ երեխաների: Առաջարկվում է նյութական օժանդակություն կատարել չբավոր ընտանիքների համար: Ամուսնալուծությունը արգելվում է:

Առաջարկվում է վեր հանել քրիստոնեական մշակույթի պատմական նշանակությունն ու արժեքը և դաստիարակչական ներգործությունը մարդկանց նկատմամբ, զարկ տալ կրոնական մշակույթի զարգացմանը:

Վիճակագրական տվյալներով պարզվել է, որ մարդկության զգալի մասը տառապում է չբավորության մեջ: Անհրաժեշտ է համարվում նյութական օժանդակություն ցույց տալ սովյալ շրջաններին, գիտատեխնիկական և մասնագիտական օգնություն կազմակերպել հետամնաց երկրների համար: Բարիքները հավասարապես բաշխել մարդկային հասա-

րակության բոլոր անդամների միջև Անհրա-
 ժեշտ է բարեկամել աշխատավորների և գյու-
 ղացիների կենսապայմանները, քաջալերել
 բարեսիրական կազմակերպությունների գոր-
 ծունեությունը: Պահանջվում է սպառազինու-
 թյան համար նախատեսված գումարները
 հատկացնել շքավորներին:

Ժողովը վճռական կերպով պաշտպանեց
 խաղաղությունը և դատապարտեց պատե-
 րազմի բոլոր տեսակները, մասնավորաբար
 միջուկային պատերազմը: Պաշտպանեց ազ-
 գային ինքնուրույնությունն ու ցեղերի հա-
 վասարությունը, դատապարտեց գաղութա-
 կալությունը, ցեղային և ազգային խտրակա-
 նությունն ու ցեղասպանությունը:

Վատիկանյան երկրորդ ժողովի արդյունք-
 ները նոր ծավալ և ուժ տվին էկոմենիզմին,
 բանի որ կաթոլիկ Եկեղեցին իր հնարավորու-
 թյուններն ու ազդեցությունը ի սպաս դրեց
 էկոմենիկ շարժման հետագա զարգացմանը:
 Այս նստաշրջանում, փոխանակ առաջ քաշե-
 լու «կաթոլիկ էկոմենիզմ»-ի կողմ, որոշվեց
 զարկ տալ ընդհանուր էկոմենիկ շարժման
 տարածմանը:

Վատիկանի երկրորդ ժողովը եղբայրա-
 կան համագործակցության ձեռք է մեկնում
 բոլոր եկեղեցիներին և կրոնական համայնք-
 ներին, սիրալիրության կոչ է ուղղում ոչ
 քրիստոնյա դավանություններին:

«Եկեղեցու միսիոներական գործունեու-
 թյան» հարցը նույնպես գալիս է նախորդ
 նստաշրջանից: Նոր նախագծով, առավել ու-
 շադրություն է դարձվում միսիոներական
 գործունեության:

Ժողովում շեշտվեցին միսիոներների անե-
 լիքները՝ խիզախորեն քարոզել Ավետարանի
 ճշմարտությունը և տարածել քրիստոնեա-
 կան սերը: Միսիոներներին խորհուրդ է
 տրվում գործուն մասնակցություն ցույց տալ
 իրենց գտնված երկրի տնտեսական, մշակու-
 թային և սոցիալական կյանքին: Միսիոներա-
 կան գործի մեջ լայն կերպով ներգրավել աշ-
 խարհականներին: Պետք է ներշնչվել էկոմե-
 նիզմի ոգով:

«Քահանայական կյանքի և գործունեու-
 թյան» հարցը քննարկելիս, ոչ առանց որո-
 շակի դժգոհության, քահանայական շրջան-
 ներում խոսվում էր այն մասին, որ «Վատի-
 կան Ա-ը հանդիսացավ Պապի ժողով», իսկ
 «Վատիկան Բ-ը՝ եպիսկոպոսների ժողով»: Քահանաների գործունեության թերազնահա-

տումը, դեռ անցյալ նստաշրջանից, զգալի
 դժգոհություն էր առաջ բերել ժողովական-
 ների մեծ մասի մոտ: Այս տարի, նկատելի
 ջանք գործադրվեց՝ վերականգնելու քահա-
 նայության դերը և կոշումը Եկեղեցու:

Ժողովը քահանաներին առաջարկում է
 «դուրս գալ եկեղեցուց և ավանդատնից» և
 շփման, դիալոգի մեջ մտնել «դրսեցիներին»
 հետ, ուղիներ որոնել՝ աշխարհականների
 հետ համագործակցելու համար, պատրաստ-
 վել գործնական քարոզչության համար, հան-
 դիսանալ «մասնագետ սոցիոլոգներ», ի պա-
 հանջել հարկին աշխատել որպես բանվոր,
 քարտուղար կամ այլ պաշտոնով, «մտնել աշ-
 խարհ և խառնվել կյանքին»:

Քահանաները համարվում են Եկեղեցու
 հիմնական սպասավորները, քրիստոնեու-
 թյան «գործուն» տարածողները:

Վատիկանի երկրորդ ժողովի շորորդ
 նստաշրջանի ընթացքում քննվող բոլոր հար-
 ցերը ենթարկվեցին քննարկման, բանաձևվե-
 ցին հրապարակային նիստում Պապի՝ հաթո-
 ոռ արձակված հրամաններով և դարձան կա-
 թոլիկ Եկեղեցու օրենքներ:

Այս նստաշրջանում քվեարկվեցին հետև-
 յալ հարցերը. «Եպիսկոպոսների հովվական
 գործունեությունը», «Կրոնավորների պատ-
 րաստությունը», «Հոգևոր ճեմարանները»,
 «Քրիստոնեական դաստիարակությունը»,
 «Եկեղեցու փոխհարաբերությունները ոչ-
 քրիստոնյա կրոնների հետ», «Աստվածային
 հայտնություն», «Կրոնական ազատության
 հայտարարությունը», «Աշխարհականների
 առաքելությունը», «Եկեղեցին ժամանակա-
 կից աշխարհում», «Քահանաների կյանքն ու
 գործունեությունը» և «Եկեղեցու միսիոներա-
 կան գործունեությունը»:

Ժողովի պաշտոնական փակումը կատար-
 վեց դեկտեմբերի 8-ին, Ս. Պետրոսի բացօ-
 թյա հրապարակում: Ներկա էր շուրջ կես մի-
 լիոն մարդ, մասնակցում էին 90 երկրների
 պաշտոնական ներկայացուցչություններ:
 Պատարագեց և քարոզեց Պապը: Հավարտ
 սուրբ պատարագի, պատգամներ ուղղվեցին
 կառավարություններին, մտավորականնե-
 րին ու գիտնականներին, արվեստագետնե-
 րին, աշխատավորներին, կանանց, հաշման-
 դամներին ու հիվանդներին և երիտասարդու-
 թյան: Կոչ էր արվում բոլորին՝ համագործակ-
 ցել Եկեղեցու հետ՝ կենսագործելու համար
 ժողովի որոշումները:

Վատիկանի երկրորդ ժողովի աշխատանքը տևեց չորս տարի, սկսած 1963 թվականից: Ժողովին մասնակցում էին բազմաթիվ եկեղեցիներ և կրոնական համայնքներ և ավելի քան 100 հյուրեր և դիտորդներ: Մայր Աթոռ Ս. Էջմիածնի կողմից մասնակցում էին Ռուսաստանի և Հյուսիսային Կովկասի առաջնորդ գերաշնորհ Ս. Պարզև եպիսկոպոս Գևորգյանը, Միլանոյի հայ գաղութի հոգևոր հովիվ գերաշնորհ Ս. Զգոն եպիսկոպոս Տեր-

Հակոբյանը և Մայր Աթոռի Գերագույն Հոգևոր Խորհրդի անդամ Գրիգոր Բեքմեզյանը: Մայր Աթոռի դիտորդներն այցելեցին Իտալիայի հայկական գաղութի ուսումնական հաստատությունները, մշակութային կազմակերպությունները, եղան Հռոմի Լևոնյան և Մխիթարյան վարժարաններում, Միլանոյի Հայ տանը, Վենետիկի Մուրատ-Ռաֆայելյան վարժարանում և Ս. Ղազար կղզում, ամենուրեք տանելով Ամենայն Հայոց Վեհափառ Հայրապետի ողջույններն ու օրհնությունները:

